

ERİŞİLEBİLİRLİK SEMPOZYUMU VE ÇALIŞTAYI

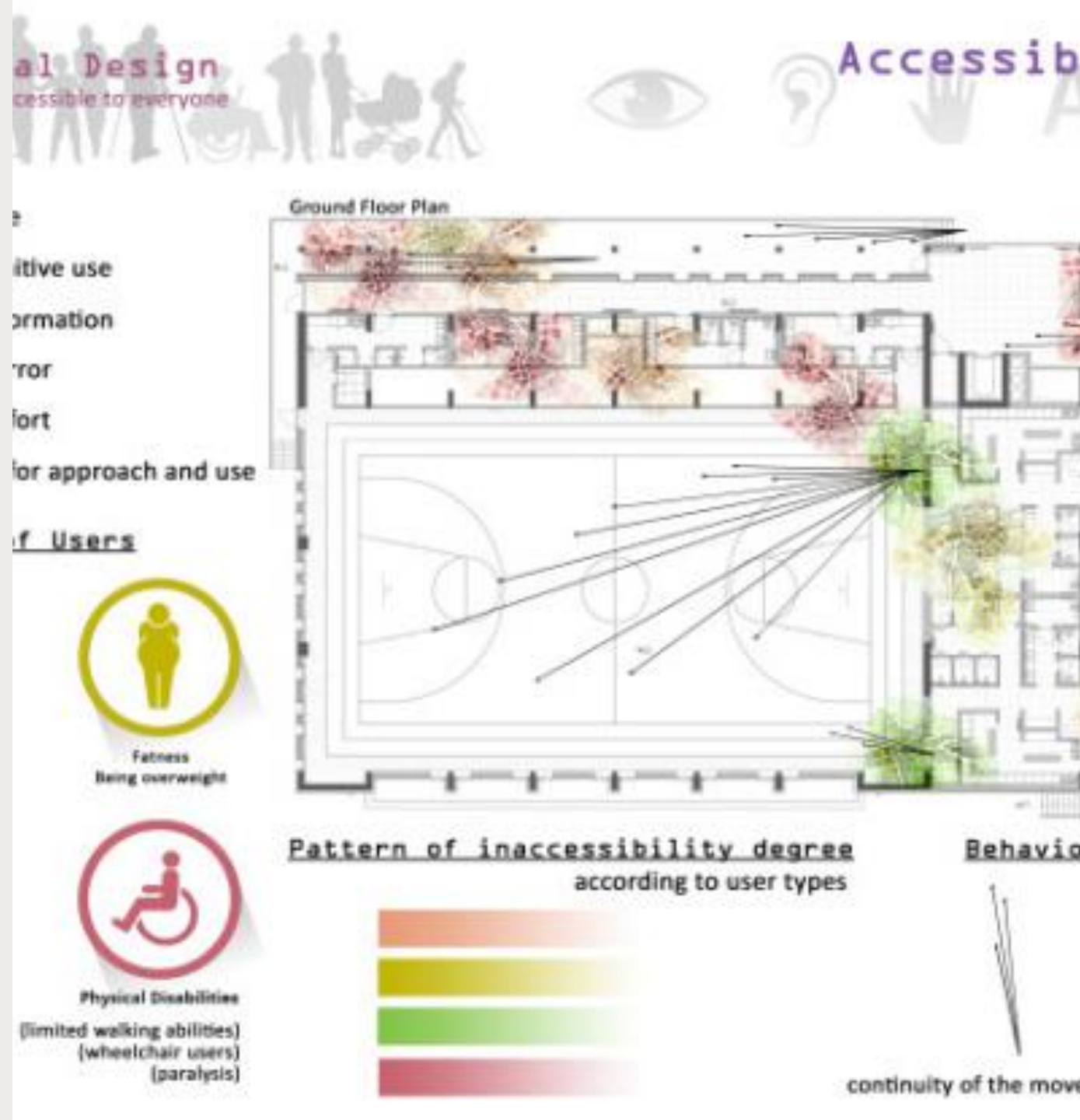
DOÇ.DR. ASIM MUSTAFA AYTEN
AGÜ ŞBP BÖLÜMÜ, SKB DANIŞMA KURULU ÜYESİ
03-05 ARALIK 2019
BURSA

Kavramlar ve ilkeler

Erişilebilirlik, bir ürün, alet, hizmet veya çevrenin, çoğunluk tarafından kullanılabilirliğinin derecesidir.

Fiziksel Erişilebilirlik: fiziksel çevrenin, kişinin konumu ve bedensel durumuna göre konumu ve uygunluğu olarak tanımlanabilir.(Sabancı Üniversitesi, Engelsiz Türkiye için Yolun Neresindeyiz? İstanbul, 2013:124) •

Fiziksel erişilebilirlik aynı zamanda, Herkes için tasarım, kapsayıcı tasarım, evrensel tasarım, yerinde yaşlanma ile ilişkilidir.

Accessibility Examples From Some Cities

Figure 1: Universal access is provided in Curitiba's public transport system, Brazil. The image adapted from

<http://www.wikizero.biz/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvRmlsZTpDdXJpdGliYV8xMF8yMDA2XzA1X1JJVC5qcGc>

Accessibility Examples From Some Cities

Figure 3: A teacher helps her student at an orphanage in central Vietnam. The orphanage caters to many abandoned and disabled children – through education and communication programs they are able to have a life that would otherwise not be possible.

Adapted from

<http://www.wikizero.biz/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvRmlsZTpWaWV0bmFtX3BodXNpY2FsX3RoZXJhcHlf c2Nob29sX29ycGhhbmFnZS5qcGc>

Dünyada En erişilebilir kentler

Dünya'da erişilebilirliğin yüksek olduğu şehirler

- Best Disability-Friendly Cities in the United States
- 1. Washington DC, Washington
- The city's entire metro system is wheelchair accessible with lifts at each station. There are also companies like Scoot Around that provide scooters and wheelchairs to those with limited mobility.
- 2. Denver, Colorado
- US with a mainline metro transportation system that's fully accessible by wheelchair. Aside from the disabled-friendly transport system, the city offers other mobility solutions like the door-to-door paratransit service which makes it even easier for those persons with disabilities to travel around the city.

Dünya'da erişilebilirliğin en fazla olduğu şehirler

- Rome, Italy
- All modes of transport in the city are wheelchair friendly. The ancient city has wheelchair ramps on the pavements with plenty of space for wheelchairs in restaurants. There is at least a ramp going into galleries and museums.
- Berlin, Germany
- Berlin, its capital, received the 2013 EU City Access Award from the European Commission for its comprehensive disability policy and investments in accessibility for people with disabilities. Berlin's public transport system is almost 100% accessible with sidewalks and guidance system for disabled people at road crossings.
- London, England
- All public transport in London is fully accessible, but what is more surprising is that there are many regular city taxis in London that offer wheelchair access. The streets have wheelchair ramps and almost all hotels have at least 5% of their rooms dedicated to guests with a disability.

Evrensel Tasarım,

olabildiğince geniş bir kitleye hitap eden ve herkes tarafından kullanılabilen, uyum ve özellikli tasarım gerektirmeyen ürünlerin ve çevrenin tasarımıdır.” Ron Mace ilkeler:

•**Eşitlikçi kullanım:** tasarımın tüm kullanıcı profilini memnun etmesini hedeflemekte

•**Kullanımda esneklik:** karmaşadan uzak kolay anlaşılabilir;

Algılanabilir bilgi: bilginin farklı anlamalara yol açmamasını ve sözlü, resimsel, dokunsal şekillerde aktarımını

•**Hata için tolerans:** hatayı önleyecek çözümler ile hata olması durumunda zararı en aza indirecek çözüm önerilerinin yer alması

Düşük fiziksel güç: düşük fiziksel performans ile rahat kolay kullanılabilir tasarım önerilerinin olması

Yaklaşım ve kullanım için boyut ve mekan:Eylemin gerçekleştirilmesinde yardımcı ekipmanlar için yeterli olmasını açıklamaktadır.

(NC State University College of Design, The Center for Universal Design

THE PRINCIPLES OF UNIVERSAL DESIGN

Version 2.0 (4/1/97)

2

FLEXIBILITY IN USE

The design accommodates a wide range of individual preferences and abilities.

- GUIDELINES**
- 2a. Provide choice in methods of use.
 - 2b. Accommodate right- or left- handed access and use.
 - 2c. Facilitate the user's accuracy and precision.
 - 2d. Provide adaptability to the user's pace.

- EXAMPLES**
- Scissors designed for right- or left- handed users
 - An automated teller machine (ATM) that has visual, tactile, and audible feedback, a tapered card opening, and a palm rest

6

LOW PHYSICAL EFFORT

The design can be used efficiently and comfortably and with a minimum of fatigue.

- GUIDELINES**
- 6a. Allow user to maintain a neutral body position.
 - 6b. Use reasonable operating forces.
 - 6c. Minimize repetitive actions.
 - 6d. Minimize sustained physical effort.

- EXAMPLES**
- Lever or loop handles on doors and faucets
 - Touch lamps operated without a switch

3

SIMPLE AND INTUITIVE USE

Use of the design is easy to understand, regardless of the user's experience, knowledge, language skills, or current concentration level.

- GUIDELINES**
- 3a. Eliminate unnecessary complexity.
 - 3b. Be consistent with user expectations and intuition.
 - 3c. Accommodate a wide range of literacy and language skills.
 - 3d. Arrange information consistent with its importance.
 - 3e. Provide effective prompting and feedback during and after task completion.

- EXAMPLES**
- A moving sidewalk or escalator in a public space.
 - An instruction manual with drawings and no text

7

SIZE AND SPACE FOR APPROACH AND USE

Appropriate size and space is provided for approach, reach, manipulation, and use regardless of user's body size, posture, or mobility.

- GUIDELINES**
- 7a. Provide a clear line of sight to important elements for any seated or standing user.
 - 7b. Make reach to all components comfortable for any seated or standing user.
 - 7c. Accommodate variations in hand and grip size.
 - 7d. Provide adequate space for the use of assistive devices or personal assistance.

- EXAMPLES**
- Controls on the front and clear floor space around appliances, mailboxes, dumpsters, and other elements
 - Wide gates at subway stations that accommodate all users

4

The design can be used effectively to the conditions or the

GUIDELINES

4a. Use for n

4b. Max

4c. Diffe

or d

4d. Prov

or d

EXAMPLES

■ Tacti

on a

■ Redu

signa

THE PRINCIPLES OF UNIVERSAL DESIGN

NOTE

The F

const

usabl

such

appro

taker

© Cop

Cen

UNIVERSAL DESIGN

Making design accessible to everyone in society

4.4 MILLION

Canadians
with disabilities
in 2006

13.5 %

People
with disabilities
in Ontario
in 2001

25-44 45-64 65-74 75+

Population with disabilities by age in
Canada.

%

Seniors
in Canada
in 1946

7.2%

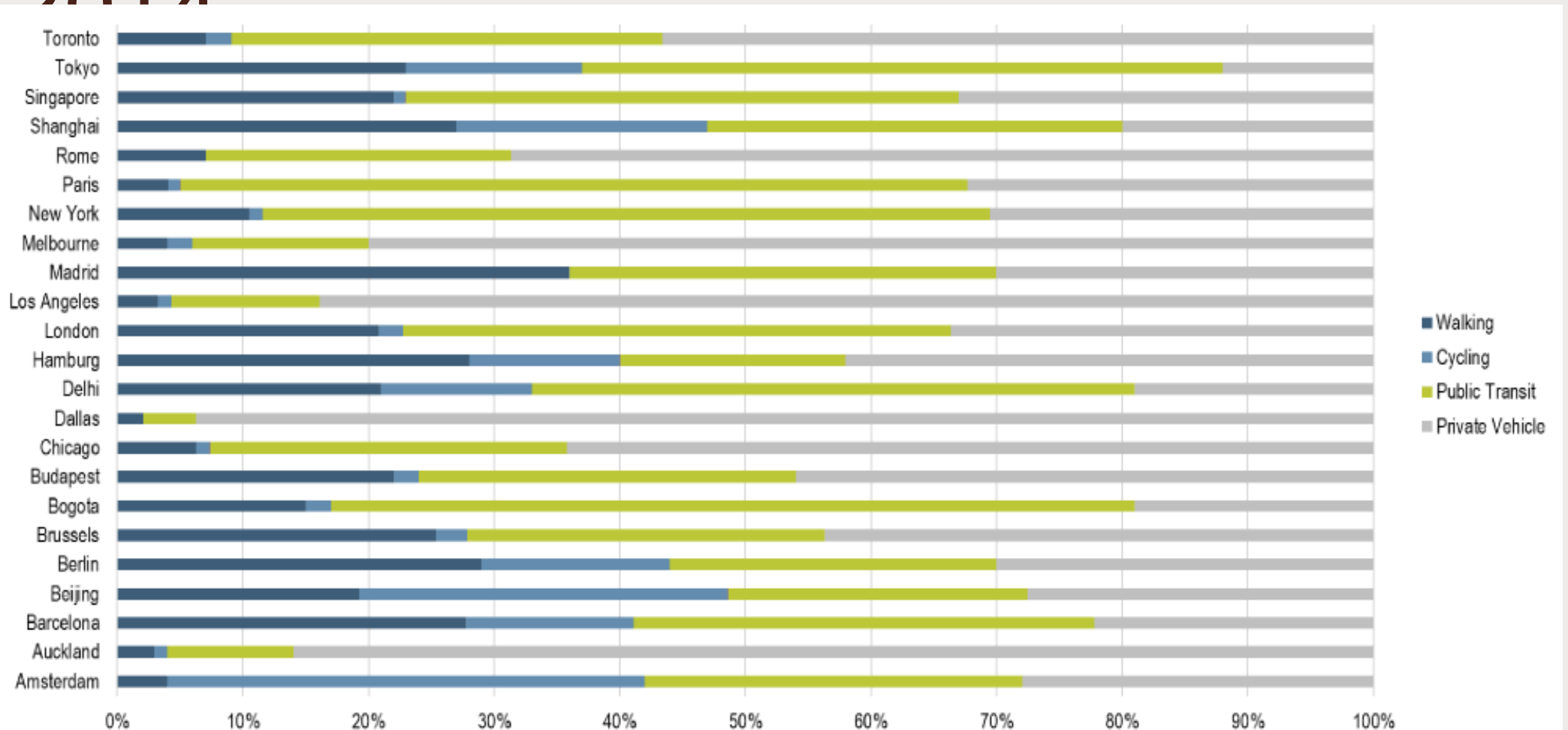
%

Seniors
in Canada
in 2006

13.2%

Kentlere göre modal split dağılımları

2014

Ulaşım araçlarına göre mekan ihtiyacı

Amount of space required to transport the same number of passengers by car, bus, or bicycle.

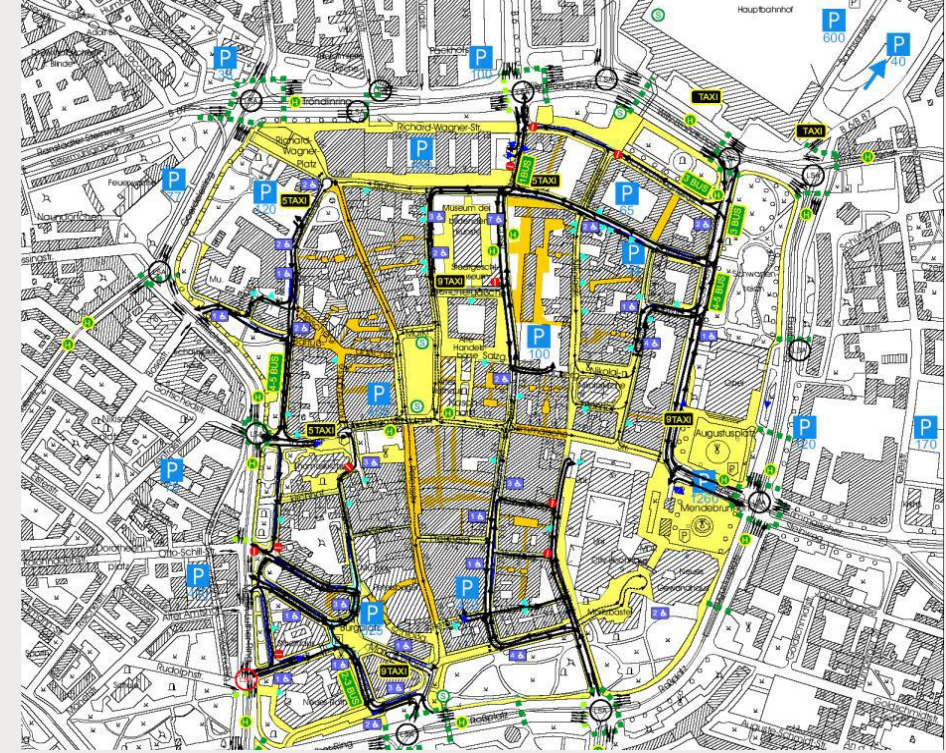
Event info at www.facebook.com/Urban.Ambassadors - Photos by www.tobinbennett.com

(Des Moines, Iowa - August 2010)

Kamusal mekanlar erişilebilirlik (Seul)

Çeşitli örnekler: Leipzig-Almanya şehir merkezinde araçların kısıtlanması

Car reduced city center (otomobilin kent merkezinde azaltılması-yayalaştırma) Leipzig ve Kopenag

Leipzig yaya zonları ile yaya kaldırımları

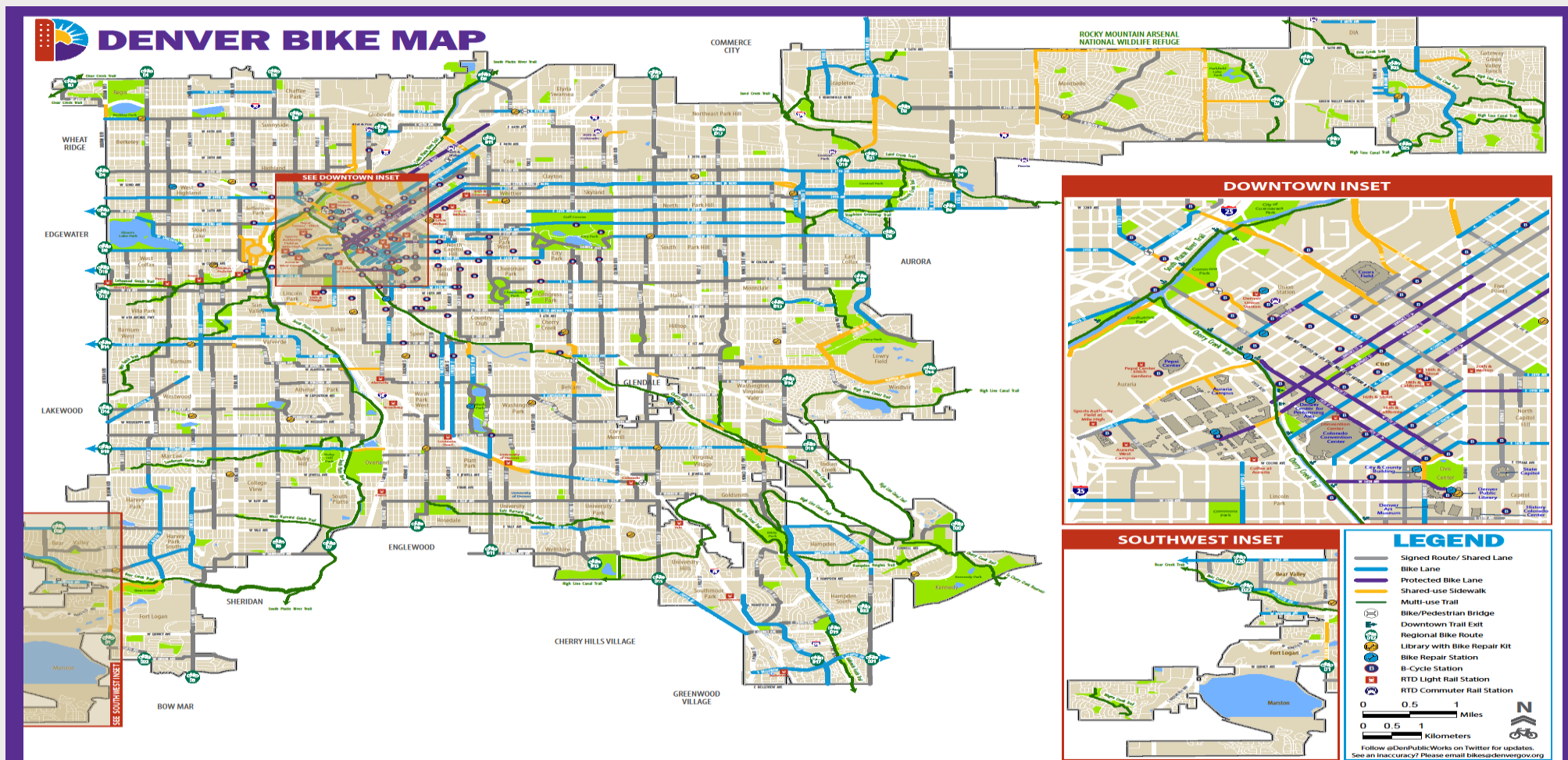
Leipzig de yeni konut bölgesinde yaya yolu-araç yolu ayrımı

Kopenhag trafik akışı ve hareketlilik

Bisiklet yolu haritası Denver-U.S.A

Çeşitli örnekler ve uygulamalar

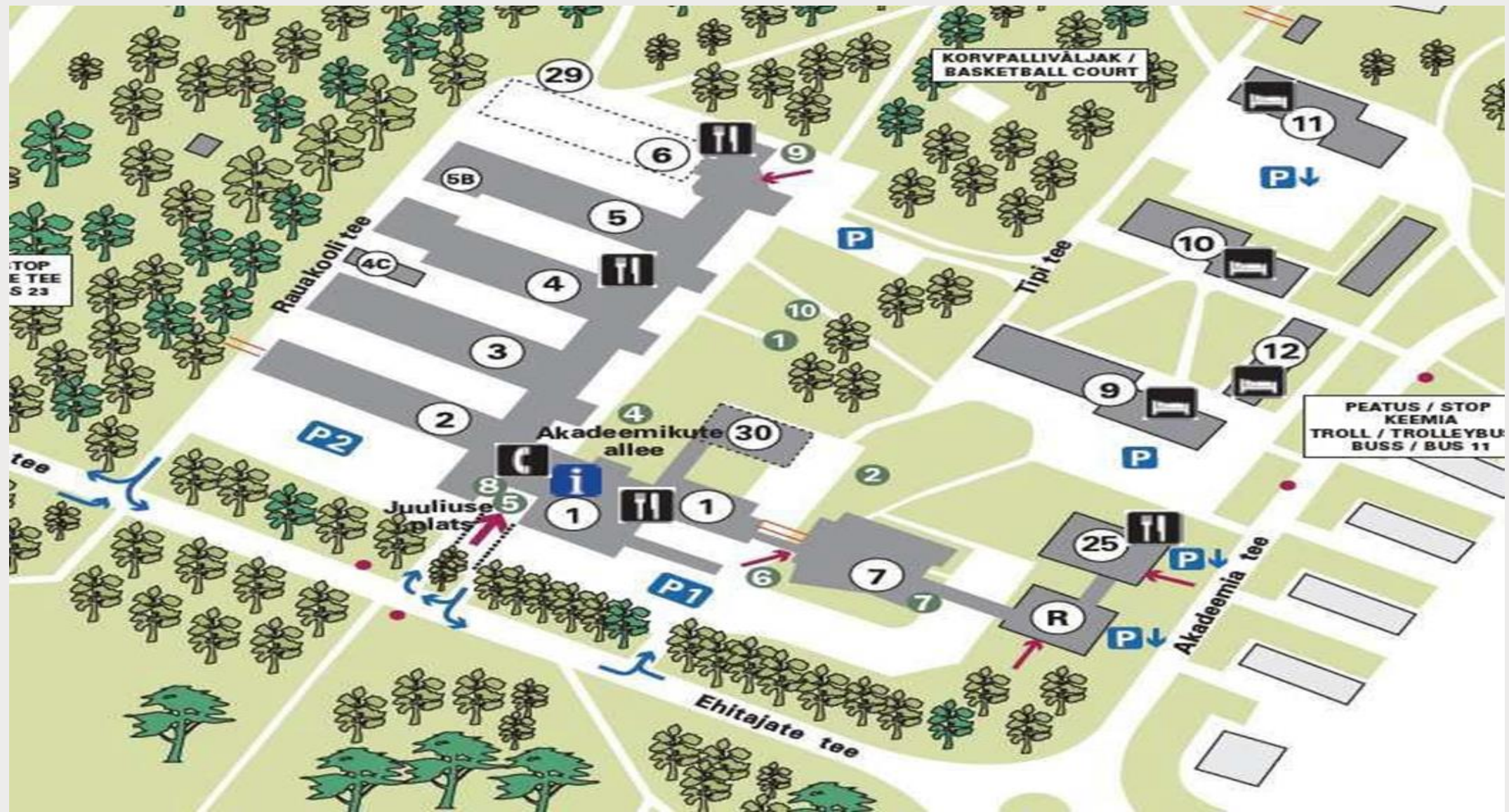
- Tallinn University of Technology (TUT)

Talinn Teknoloji Üniversitesi ESTONYA

- Avrupa Birliği Yaşam boyu Öğrenme Programı kapsamında Estonya Tallinn Teknoloji Üniversitesinde tüm paydaşların rahatlıkla her türlü servise, donatıya erişebilecekleri biçimde erişilebilirlik haritaları hazırlanmış ve kampüs içindeki binalar arasında bağlantılar bilişim teknolojisi sayesinde uygulanmaktadır. Böylelikle, kampüs erişilebilir kılınmaktadır. Aynı zamanda, fakülte binalarının içinde ve dış mekanlarında engellilere yönelik erişilebilirliği sağlayan renk, doku ve yüzey gibi çalışmalar göze çarpmaktadır. Ayrıca, yönlenmeyi sağlayan haritalardan da yararlanılmaktadır.

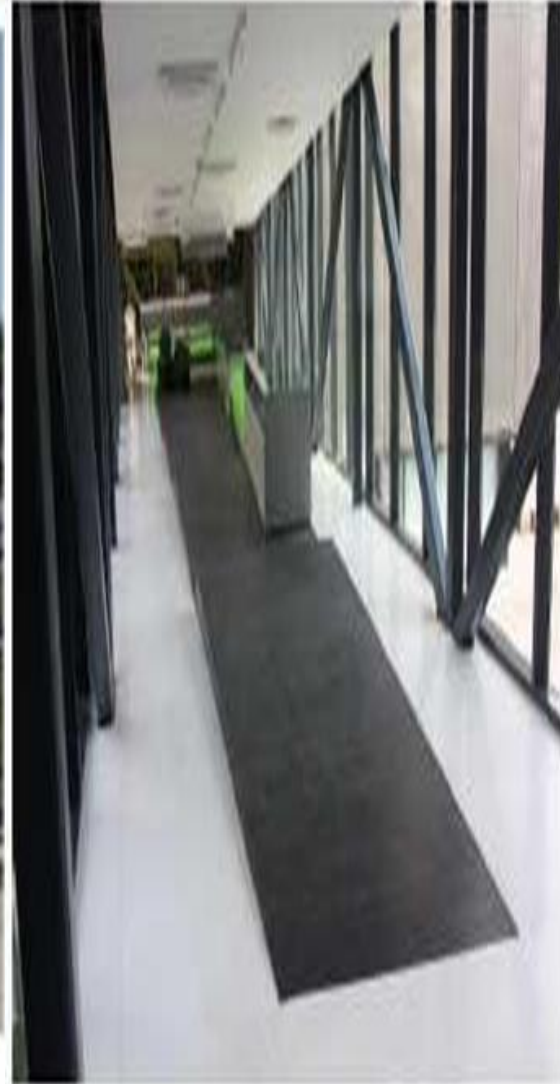
Erišilebilirlik haritasi

Kampüs içinden erişilebilirlikle ilgili düzenlemeler

Kampüs içinde düzenlemeler

Bina ilerinde yapılan düzenlemeler

Barcelona Teknik Üniversitesi

- İspanyanın Katalonya bölgesinde yer alan Barcelona Teknik Üniversitesinde Üniversite Çevresinde Erişilebilirlik ve Engelli öğrencilerin algısı üzerine bir araştırma ONCE Foundation (Üniversite Engelliler Gözlem Merkezi Direktörlüğü) kapsamında, Avrupa Birliği Sosyal Fonu desteği ile gerçekleştirilen ve 2010 yılında tamamlanan bir araştırma çalışmasına dayanmaktadır. Bu çalışma yapılan yüz yüze anket çalışmaları ile durum tespiti ve kampüs içinde erişilebilirliği arttırmayı amaçlayan bir çalışma niteliğindedir .Böylelikle kampüsün fonksiyonel olarak erişilebilirliğini arttırmak mevcut yapısını bozmadan sağlanabilmektedir.

Barcelona teknik üniversitesi

BarcelonaTech

Barcelona Teknik Üniversitesi

BarcelonaTech

Barcelona metropolitan ulaşım bölümü makro erişilebilirlik ve ulaşım

Barcelona ulaşım türlerinde erişilebilirlik

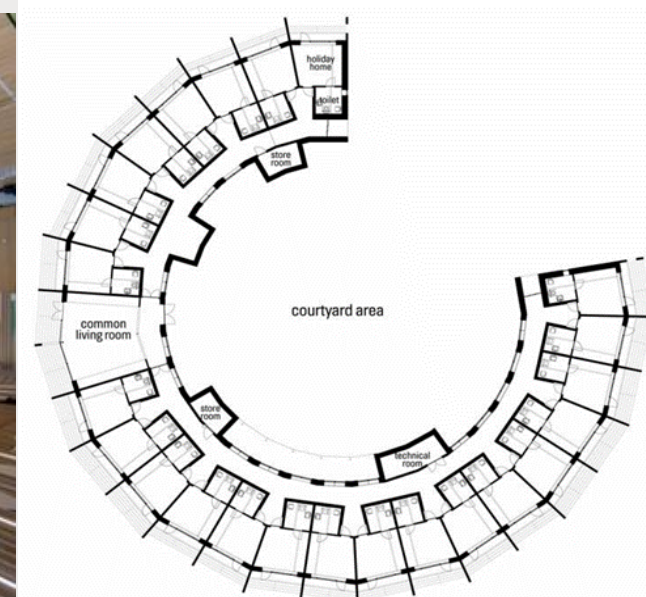

Musholm Holiday Home project - Denmark

Musholm holiday home project Denmark

- AART Mimarları, Danimarka Kas gelişmemesi hastalığı kuruluğu ile birlikte yeni çok amaçlı salon ve 24 tatil evinden oluşan bir tatil merkezi geliştirmişlerdir. Projede, AART erişilebilir mimarlık için yeni standartları oluşturmak bakımından çeşitli kişi ve kuruluşlarla da (Karin Bendixen, Keinicke & Overgaard Architects, UrbanLAB, MOE and D & N) ortak işbirliğı gerçekleştirmiştir. Binanın oldukça sade ve basit bir planı sahip olması işlevselliğini arttırmaktadır.

Birmingham-İngiltere

- Trafik ve yaya yolları arası geçişler

Birmingham kent müzesi erişilebilirlik

Yatay dolařım eęim ve yaya yolu iliřkisi

DüŖey sirkülayon merdiven yada rampa ile

Sonuç ve değerlendirme

- Erişilebilirlik yaya ve insan odaklı bir kavram olup yaşam kalitesi yüksek yaşanılabilir kentlerin sahip olduğu kentsel kamusal mekanlar ile ilişkilendirilebilir. Bu bakımdan kentlerin otomobillerin hegemonyasından kurtarılması, yayalaştırma, yürünebilir şehirler, bisiklet ile ulaşım ve toplu ulaşımın yaygınlaştırılarak ortak bir kültür oluşturulması gerekmektedir. Özellikle, kentsel mekanın tasarımında erişilebilirlik yolu kamusal mekanların nitelik ve nicelik yönünden arttırılması hedeflenmelidir. Bu bağlamda belirlenmiş olan standart ve ölçülendirmelere uygun tasarımlar yatay ve düşeyde gerçekleştirilmelidir. Henüz ülkemiz kentleri bu aşamada değildir. Şehir planlama ve kentsel tasarım arasındaki bağ nedeni ile mimari tasarımlar ve uygulamalar yaygınlaştırılabilir.

**SABIRLA VE DİKKATLE DİNLEDİĞİNİZ
İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.**